

Математика

PISAга багытталган тест

6-класс

Оң жактагы тексти окугула.

1-тапшырма.

Самат футбол оюнун жакшы көрөт. Анын жакшы көргөн командасы “Барселона” жана 10 номердеги оюнчу, анын сүйүктүү оюнчусу. Ал ушул команда жана сүйүктүү оюнчусу жөнүндө маалымат топтогусу келди. Интернетти карап, төмөндөгүдөй маалыматты таап алды.

Оюн учурунда, комментатор кулактандырды: “Оюн талаасында «Барселона» командасында ойноп жүргөн оюнчулардын орточо жашы 23 жаш. Оюн учурунда 10чу номердеги оюнчуну оюн талаасынан чыгарып жиберешкенден кийин, калган оюнчулардын орточо жашы 22 жаш болуп калды.”

Саматтын сүйүктүү оюнчусунун жашы канча?

Жообун жазгыла:

ФУТБОЛ

Футбол (англ. сөзү foot — таман, ball — топ) - дүйнөдөгү эң популярдуу спорттун бир түрү. Оюндун максаты, эки командага бөлүнүп, топко кол тийгизбей, каршылашынын дарбазасына топту тээп киргизүү менен жеңип алуу.

Ар бир командада оюн талаасына чыгып ойноо үчүн 11 гана оюнчуга уруксаат берилет. Алардын бирөөсү дарбаза тосуучу, ага топту кол менен кармаганга болот.

Оң жактагы тексти окугула.

2-тапшырма.

“Футбол боюнча дүйнө чемпионаттарынын жеңүүчүлөрү”- деген таблицаны колдонгула.

Самат футбол боюнча дүйнө чемпионаттарын калтырбай көрөт. Интернет булактарынан “Футбол боюнча дүйнө чемпионаттарынын жеңүүчүлөрү” боюнча түзүлгөн таблицаны таап алып, төмөндөгүдөй ырастоолорду жазды.

Бир нече туура жоопту тандагыла:

- А) Бразилия 5 жолу дүйнө чемпиону болду.
- Б) Германия – 2014-жылдын дүйнө чемпиону болгон.
- В) Англия - бир эле жолу дүйнө чемпиону болгон.
- Г) Жалгыз эле Бразилиялыктар эки жолу удаа дүйнө чемпиону болгон.
- Д) Дүйнө чемпионаты 4 жылда бир жолу өткөрүлөт жана бул традиция эч качан бузулган эмес.

Футбол боюнча дүйнө чемпионаттарынын жеңүүчүлөрү

Жылы	Жеңүүчүсү	Жылы	Жеңүүчүсү
1930	Уругвай	1982	Италия
1934	Италия	1986	Аргентина
1938	Италия	1990	ФРГ
1950	Уругвай	1994	Бразилия
1954	ФРГ	1998	Франция
1958	Бразилия	2002	Бразилия
1962	Бразилия	2006	Италия
1966	Англия	2010	Испания
1970	Бразилия	2014	Германия
1974	ФРГ	2018	Франция
1978	Аргентина	2022	Аргентина

Оң жактагы текстти окугула.

3-тапшырма.

Оң жакта жайгашкан “Футбол жөнүндө” деген таблицаны пайдаланып, суроолорго жооп бергиле.

Футбол сүйүүчү өспүрүмдөрдүн арасынан сурамжылоо жүргүзүшкөн. Төмөнкү таблицада бир нече ырастоолор жазылып, көрсөтүлдү.

Ал ырастоолордун арасынан “**Туура**” жана “**Туура эмес**” деген уячаларды белгилегиле.

	Ырастоолор	Туура	Туура эмес
1.	Футбол – командалык оюн.		
2.	Биринчи дүйнө чемпионаты 1872-жылы болгон.		
3.	Оюн талаасында бир командада ойногон оюнчулардын саны 11 болушу шарт.		
4.	Эл аралык футбол федерациясы 1904-жылы негизделген.		

Футбол жөнүндө

Категориясы	Командалык оюн
Командада оюн талаасында оюнчулардын саны	11
Оюн шайманы	футбол тобу
Биринчи мелдештер	1872-жылы
Биринчи дүйнө чемпионаты	1930-жылы
Эл аралык федерация	
Аталышы	FIFA
Негизделген жылы	1904
Веб-сайт	fifa.com

Оң жактагы текстти окугула.

4-тапшырма.

Самат дүкөнгө барып келген убакыт, матчтын канча бөлүгүн түзөт?

Бир туура жоопту тандагыла:

- А) $\frac{1}{2}$
- Б) $\frac{1}{3}$
- В) $\frac{1}{4}$
- Г) $\frac{1}{6}$

Футбол матчы

Футбол матчы эки таймдан турат, бир тайм 45 мүнөткө созулат. Ал эми эки таймдын ортосунда 15 мүнөттүк эс алуу бар.

Самат түз эфирден футбол матчын көрүп жаткан. Биринчи тайм бүткөндөн кийин, ал дүкөнгө чуркап барып, экинчи таймга жетишип келип калды.

Оң жактагы текстти окугула.

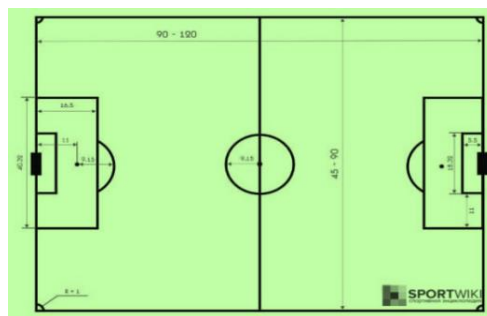
5-тапшырма.

Таблицада Самат ойногон эки футбол талаасынын өлчөмдөрү берилген.

Футбол талаасы	Узуну	Туурасы	Стандартка туура келеби?	Аянты
1	95,5м	50м	Ооба/ жок	
2	80,5 м	42,5м	Ооба/ жок	

1. Ар бир футбол талаасын стандартка туура келерин аныктагыла.
2. Ар бир футбол талаасынын аянтын эсептеп, таблицкага жазгыла.

Футбол талаасынын өлчөмү

Стандарттык футбол талаасы тик бурчтук формасында болот. Дарбаза жайгашкан беттешүүчү жагы берки каптал жагынан кыска болот. Футбол матчтарын өткөрүү үчүн футбол талаасынын стандарттык өлчөмдөрү төмөндөгүдөй болушу керек:

- ✓ узундугу 90-120 м;
- ✓ туурасы 45-90 м;
- ✓ аянты 4050 м² тан 10800 м²ка чейин.

Оң жактагы текстти окугула.

6-тапшырма.

Өлчөмү 115 м × 50 м болгон футбол талаасына газон чөбүн себүү керек.

Эгер бир мүшөктө 30 кг урук болсо, 5 мүшөк газондун уругу, ушул футбол талаасына жетеби?

Туура жоопту тандагыла:

- Жетет
- Жетпейт

Жообун түшүндүрүү менен жазгыла:

Футбол газону

Футбол талаасына газон чөбүн себүү үчүн орто эсеп менен алганда 1м² жерге 25 г үрөн себилет.

